

TIJDSCHRIFT

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

6° Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1898

Gemengde Berichten

Duitsche wisselkoersen op Holland in 1829.

Den 31sten Juli 1829 begon de heer S. Notaris en Burgemeester van Loenen aan de Vecht eene plezierreis naar Dresden en was den 26sten Augustus d.a.v. weder teruggekeerd. Uit Amsterdam eene reiskoets ontboden hebbende, werden hij en zijn reisgezelschap door 4 paarden van eene bevriende familie over Utrecht, Amerongen en de Grebbe naar Arnhem en verder door 4 postpaarden over Doesburg, Doetinchem, Terborg en Dinxperlo naar Bocholt gebracht en trokken toen Pruisen verder in. Behalve de wederwaardigheden en de indrukken van land en volk, welke ik in zijn reisboek opgeteekend vind, zijn m. i. niet van belang ontbloot de aantekeningen over de geldspeciën en hare verhouding tot het Hollandsch geld. Hoewel hij meestal met het gouden tienguldenstuk betaalde, werd ook het gouden vijfguldenstuk ingewisseld en soms ander Hollandsch geld aangenomen.

Het reisje kostte de kapitale som van *f* 1556 —, maar op reis werd dan ook geen gebrek geleden.

ROUTE

Van Bocholt over Borken,
Coesfeld en Appelhülsen
tot Münster.

Het Hollandsch geld op
deze route doorgaans aan-
genomen tegen *f* 1.80 of
de *f* 10. tegen 5¹/₂ Rth

Van Münster over Wa-
rendorf, Herzebrock en
Neuenkirchen tot Pader-
born.

Het papierengeld is hier
van 1 en 5 Thaler, waarop
gedrukt staat: Königlich
Preuss. Cassen-Anweisung.
Fünf Thlr. Courant nach
dem Münzfusse von 1764.
Geltend in allen Zahlungen
für voll. Ausgefertigt zu
Berlin den 6. Mai 1824.

Het zilvergeld bestaat uit
Thaler, derde, zesde, twaalf-
de en vierentwintigste ge-
deelten van een Thaler en
Groschen.

Het kopergeld uit Pfen-
nige, zijnde 12 Pfennige
één Groschen.

Van Paderborn over Lich-
tenau, Ossendorfen West
uffeln tot Cassel.

Tot Westuffeln wordt ge-
rekend in Reichsthaler, Sil-
bergroschen en Pfennige.

(Tusschen Ossendorf en
Westuffeln grensschei-
ding van Pruisen en
Hessen).

In Hessen met Thaler, uit-
makende 24 Gutegroschen.

Te Paderborn voor ieder
tienguldenstuk 5 Th. 16
Ggr. gekregen.

Van Cassel over Helsa, Walburg, Bischhausen Netra tot Eisenach.

Op deze route wordt nog gerekend met Thaler en Gutegroschen.

Voor het tienguldenstuk teruggekregen 5 Th. en 11 à 12 Ggr.

Van Eisenach over Gotha en Erfurt tot Weimar.

Verlies op de tienguldenstukken door den lagen koers, en alzoo daarvoor bij inwisseling ontvangen 5 Th. en 11 à 12 Ggr

Voorts rekt men òf met Conventionsgeld, òf naar de verhouding met Saksisch of keurvorstelijk geld, wat ook ten nadeele der reizigers is

Van Weimar over Eckartsberga, Naumburg, Weissenfels en Lutzen tot Leipzig.

Bij inwisseling van gouden tienguldenstukken à 5 Th. 12 Ggr. te Leipzig ontvangen voor vijftig gulden 27 Th. 12 Ggr.

Van Leipzig tot Dresden.

Te Dresden voor *f* 10 — Hollandsch bekomen 5 Rth. 16 Ggr.

Bij een bankier gewisseld *f* 300. — Hollandsch, uitmakende à 109% 163.12

Saksisch. In Saksisch geld
25.— en voor de overige
838.12 Saksisch à 2½ %
agio gekregen Rth 141 23
Pruisisch Courant.

Van Dresden terug over
Meissen naar Leipzig.
Dan over Weimar en
Eisenach tot Fulda. Van-
daar over Neuhof en
Hanau tot Frankfort
Verder naar Mainz en
met de boot naar Nij-
megen Vandaar weder
met de reiskoets en 4
postpaarden over Arn-
hem en Utrecht naar
Loenen.

Te Fulda eene rekening
van 3 Florijnen 45 Kreut-
zer voldaan met 3 Thaler
min eene Kreutzer, zijnde
volgens opgave aldaar de
verhouding van één Thaler
Conventionsgeld, uitma-
kende 1 Florijn 43 Kreut-
zer.

Op sommige stations het
gouden vijfguldenstuk aan-
genomen tegen 5 Florij-
nen; op andere plaatsen,
b. v. te Hanau, was dit
muntstuk niet bekend.

Bij aankopen de vijf-
guldenstukken uitgegeven
tot de waarde van vijf Flo-
rijnen, maar bij inwisse-
seling slechts 4 Fl. 50 Kr.
gekregen, dus dan op iede-
ren gulden twee Kr. verlies.

VERGADERINGEN
VAN HET
Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde
in 1897

(Uittreksels uit de Notulen)

Bestuursvergadering van 14 Januari. — Zie Jaargang V (1897), blz. 358.

Bestuursvergadering van 20 Mei..... nauwkeurig worden de wijzigingen geformuleerd, die het Bestuur in de Statuten en in 't Huis-houdelijk Reglement noodig acht en op de a. s. Jaarvergadering aan 't oordeel van de leden zal onderwerpen.

6^e Jaarlijksche Vergadering op 16 Juni te Utrecht. (Zie Jaargang V (1897), blz. 266.

Bestuursvergadering van 14 November.... benoemd tot buitenlandsche leden: de heeren Dr. HORATIO R. STORER te Newport (N. Ame-rika) en JULIUS MEILI te Zürich.

Jaarverslag over 1897 van den Secretaris

Het doet mij genoeg over 1897 veel goeds te kunnen rapporteeren. Immers het ledental vermeerderde, het Tijdschrift vond ruimer verspreiding en de rekening sloot met een batig saldo.

Leden. Het Genootschap had 't verlies te betreuren van de heeren W. J. FORTUIJN DROOG-LEEVEER († 6 Januari), Mr. W. J. ROOYAARDS VAN DEN HAM († 2 Maart) en Jhr. mr. G. J. TH BEELAERTS VAN BLOKLAND († 14 Maart), die ons door den dood ontvielen en van den heer A. TH. HARTKAMP, die uit onzen kring trad.

Daarentegen werden door uwe stemming van 16 Juni in ons midden opgenomen de heeren:

Jhr. mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND	<i>'s-Gravenhage.</i>
ANTH. BEGEER	<i>Utrecht.</i>
Mr. M. C. NIJLAND	<i>Sneek.</i>
Jhr. mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT	<i>'s-Hertogenbosch.</i>

H. VAN RIJCKEVORSEL.   *'s-Hertogenbosch.*

H. D. DE WITT HAMER   *Goes.*

en benoemde het Bestuur de heeren:

Prof. dr. A DÜNING   *Quedlinburg.*

JULIUS MEILI   *Zürich.*

Dr. HORATIO R. STORER   *Newport, U.S.A.*

tot buitenlandsch lid.

Ons ledental was dus op einde December '97 samengesteld uit:

2 eereleden,

28 gewone leden,

27 buitengewone leden

en 35 buitenlandsche leden,

te zamen dus 92 leden, tegen 87 in 't vorige jaar.

Het is hier de plaats niet om het belang van eene groote ledenlijst te doen uitkomen, doch gaarne zou ik hier alle leden willen opwekken aan den bloei van ons Genootschap mede te werken en de opgave hunner candidaten tijdig aan het Bestuur mede te deelen.

Door uwe keuze van 16 Juni 1896 was het Bestuur saamgesteld uit de heeren:

TH. M. ROEST,   Voorzitter.

Mr. L. W. A. BESIËR,   Vice-Voorzitter.

C.H.F.A. CORBELIJN BATTAEËRD, Penningmeester.

JOH. W. STEPHANIK,   Secretaris.

H. G. DU CROCQ,   Conservator.

De jaarvergadering werd op 16 Juni te Utrecht gehouden

Dank zij de welwillendheid van den heer BESIER waren wij dien dag tevens in de gelegenheid een bezoek aan 's-Rijks Munt te brengen, waar wij de verschillende werkplaatsen met hunne machinerieën en de verzamelingen munten, ponsoenen en matrijzen in oogenschouw namen. Ons bezoek was bijzonder gunstig, aangezien de groote aanmunting van nederlandsch-indische pasmunt juist werd werkstelligd en alle machines in werking waren.

Daarna stelde de heer ANTH. BEGEER ons in staat zijne belangrijke fabriek te bezoeken. Wij zagen daar de ontwerpen van penningen in roode was boetseeren; het afgieten van deze modellen in brons; het werken van de graveermachine, die volgens het bronzen model den ponsoen op de verlangde grootte uitboort; het bijwerken en harden der ponsoenen; het persen van den stalen ponsoen in de ijzeren matrijs; het vervaardigen van metalen plaatjes en eindelijk het stempelen met de harde matrijs in eene muntschroef.

De heer BEGEER had de hoffelijkheid in onze tegenwoordigheid o. a. een bronzen gedenkpenning te doen slaan en dien tot aandenken aan dit bezoek aan alle tegenwoordige leden uit te reiken. Dit stuk vindt gij beschreven

op blz. 118 van den loopenden Jaargang, zoodat ik hier slechts de afbeelding behoef te laten volgen.

Een rijtoer naar Zeist, aangeboden door 't Genootschap en een gemeenschappelijken maaltijd, besloten dien aangenamen dag.

Bestuursvergaderingen hadden plaats op 14 Januari, 20 Mei en 14 November. Zooals gebruikelijk, zullen de uittreksels uit hare notulen in het Tijdschrift worden medegedeeld.

Het Tijdschrift verscheen geregeld op de daarvoor bepaalde tijden en dank zij de medewerking van verschillende onzer leden, konden wij voor groote verscheidenheid van stof zorg dragen.

De firma G. THEOD. BOM & ZOON trad wederom als uitgeefster op en verdient zeker een hartelijk woord van dank voor hare ijverige en belanglooze bemoeiingen.

Aan H. M. de Koningin-Regentes mochten wij een gebonden exemplaar van den Jaargang aanbieden. Het is mij aangenaam U te kunnen mededeelen dat H. M. bij het ontvangbericht tevens Hare hooge sympathie betuigde voor onze studie en voor ons streven.

Ook is 1897 een finantiëel gunstig jaar geweest. Want, zooals onze Penningmeester U aanstonds zal mededeelen, liet het een batig slot van *f* 254.28^s in kas.

Eene belangrijke wijziging ondergingen de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. Hierdoor is 't thans mogelijk gemaakt, dat Nederlandsche eereleden in 't Bestuur verkozen worden; hierdoor verkreeg 't Bestuur de bevoegdheid diegenen van de ledenlijst te schrappen, welke gedurende twee achtereenvolgende jaren hunne contributie niet betalen en hierdoor zullen onze boeken, bij mogelijke ontbinding van 't Genootschap, aan de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam komen.

Nogmaals uwe medewerking inroepend tot uitbreiding van het ledental, eindig ik mijn verslag over het voor ons Genootschap vruchtbare jaar '97.

JOH. W. STEPHANIK.

**Inkomsten en Uitgaven van 't Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde.
Genootschapsjaar 1897.**

<i>Ontvangsten</i>		<i>Uitgaven.</i>	
Aan Saldo A.P.	f 221 56	Per Kosten Vergadering	
„ Contributiën	„ 639 86	Utrecht 1896	f 53 25
„ Jaarlijksche bijdrage van den Heer H. G. DU CROCQ	„ 25 —	„ Diversen	„ 38 40
„ Idem N.N.	„ 25 —	„ Tijdschrift	„ 711 57 ^s
Tijdschrift:		„ Uitschotten Secretaris . .	„ 19 —
Verkochte exemplaren .	„ 117 60	„ „ Penningmees- ter.	„ 37 98
Meerdere overdrukken .	„ 7 25	„ Saldo	„ 254 28 ^s
Geschonken platen. . . .	„ 63 60		
„ Rente 1897	„ 13 72		
„ Toevallige bate	„ 0 90		
	f 1114 49		f 1114 49

Aldus nagezien en goedbevonden in de Vergadering van 16 Juni 1898,
te Haarlem.

(*was get.*) H. KUIPERS.

(„ „) C. W. BRUINVIS.

Verslag van den Conservator.

Andermaal is het mij een genoegens verslag uit te brengen over den toestand onzer verzamelingen.

De bibliotheek werd met het belangrijke werk van den Heer JULIUS MËILI te Zürich „Das Brasilianische Geldwesen” verrijkt

Onze numismatische verzameling met 462 stuks, zoowel penningen als munten, vermeerderd.

Steeds onze verzamelingen in uwe welwillende aandacht aanbevelende.

Juni 1898.

De Conservator,
H. G. DU CROCQ.

Aanwinsten van de Bibliotheek.

Eenige opmerkingen naar aanleiding van de 's-Hertogenbossche Geefhuispenningen. Overdr.

Eenige opmerkingen omtrent de 's-Hertogenbossche Brandspuitpenningen. Overdr.

Geschenk van Jhr Mr. M. W. SNOECK.

Méreau gravé de la vieille gilde der Arbalétriers de Bois-le-Duc. 1680. Extr.

Bijdragen tot de Penningkunde van Noord-Brabant, verzameld door Jhr M. A. SNOECK.

Geschenk van Jhr M. A. SNOECK

Manuali Hœpli. Vocabolario dei Numismatici. (in 7 lingue) 8° geb

Geschenk van den Heer U^o HœPLI.

Goed geld Populair geschrift over de Muntvraag Guida Numismatica Seconda edizione

Geschenk van den Heer JOH. W. STEPHANIK

L'émission des assignats et monnaie de nécessité en Zélande, pendant l'an I de la république Batave Extr.

De oorsprong der zilveren Manen. Overdr.

Iets over een gildepenny van de scheepstimmerlieden te Zierikzee. Overdr.

Geschenk van Mej. M. DE MAN.

Spink & Son's Numismatic Circular I—XXIV.

Geschenk idem.

Catalogus der Bibliotheek van het Sted. Museum te Alkmaar, 1ste ged 1896.

Geschenk van den Heer C. W. BRUINVIS.

Appunti di numismatica Romana XXXVIII—XLIV Estr.

Geschenk van den Heer FRANCESCO GNECCHI

- Numismatisches Literatur-Blatt 93—98
 Geschenk van den Heer M. BAHRFELDT.
 Allocution, prononcée à l'occasion du mariage de
 Monsieur Roger Vallentin du Cheylard avec Made-
 moiselle Isabelle d'Arces.
 Du florin du poids de Piémont. Extr.
 L'Atelier delphinal de Piégon (Drôme). Extr.
 Geschenk van den Heer ROGER VALLENTIN.
 Sitzungsberichte der Numismatischen Gesellschaft
 zu Berlin 1896.
 Geschenk idem.
 Les monnaies frappées par François 1er, comme
 comte de Provence. Extr.
 Etude critique. Extr.
 Les Gros et le demi-gros des gens d'armes de
 Charles VII. Extr.
 l'Adjonction au domaine royal de la châtellenie de
 Dun, et les deniers frappés a Dun, par Philippe 1er
 et Louis VI par PAUL BORDEAUX. Extr.
 Geschenk van den Heer PAUL BORDEAUX.
 Publications de la Section historique de l'institut
 Grand-Ducal de Luxembourg. Volume XLV.
 Geschenk idem.
 Numismatische Zeitschrift 28sten Band, Wien 1896.
 Door ruiling.
 Verslag Kon. kab. 1896.
 In Memoriam Mr. G. J. Th Beelaerts van Blok-
 land. Overdr.
 Les trouvailles de monnaies des années 1895—1896
 Overdr.
 Geschenk van den Heer H. J. DE DOMPIERRE
 DE CHAUFÉPIÉ.

Zur Münzkunde der Grafschaft Regenstein, Neudruck,
Hanekoppe, von A. DÜNING.

Geschenk van Prof. A. DÜNING, Quedlinburg.

Verslag Museum van Oudheden te Groningen, 1896.

Geschenk van den Heer Mr. J. A. FEITH.

Sceau-matrice du convent „Het Besloten Hof” à
Herenthals, (1re moitié du XVIe siècle). Extr.

Monnaies de Reckheim. Extr.

Un denier frappé à Mayence par l'empereur Lothaire I.
Extr

Un sceau du Burckard. Extr.

Un cinquième d'écu de Philippe II, frappé à Arras
en 1582 Extr.

Les monnaies frappées à Bois-le-Duc par les archi-
ducs Albert et Isabelle.

Geschenk van den Heer .Vte BAUDOUIN DE JONGHE.

Les monnaies des seigneurs de Bronchorst-Baten-
bourg. Overdruk

Geschenk van den Heer TH. M. ROEST.

Les pièces d'or et d'argent à l'effigie de l'empereur
François I, frappées à Anvers en 1751.

Geschenk van den Heer A. DE WITTE

Verslag van het Gemeente-Museum, 's-Gravenhage.

Geschenk Commissie van Beheer.

The American Numismatic and Archæological Society
of New York city. Annual Meetings 1894—1897.

Geschenk idem.

Verslag Gemeente-Museum, Nijmegen 1896.

Geschenk van den Heer TH. H. A. J. ABELEVEN.

Des fausses monnaies au XVIIe siècle. Extr 1—3e art.

Geschenk van den Heer J. E. TER GOUW.

Mittheilungen der Bayerischen numismatischen Gesellschaft XV Jahrgang 1896.

Geschenk idem.

La Société suisse de Numismatique de 1879—1896. Exposition Genève, 1896.

Catalogue de la bibliothèque de la Société suisse
Geschenk idem.

Numismatica e Medaglistica. Estratto.

Geschenk van den Heer FRANCESCO GNECCHI.

Souvenir de la manifestation de sympathie faite le 26 octobre 1897 en l'honneur de M. Georges Cumont

Geschenk van den Heer GEORGES CUMONT.

Das Brasilianische Geldwesen Die Münzen der Colonie Brasilien 1645—1822. 1. Theil 4°. geb.

Medalhas e condecorações portuguezas.

Geschenk van den Heer JULIUS MEILI, Zürich.

Newport-Herald. Numismatics.

The medals, jetons etc.

Proceedings of the Newport Natural History Society
Biographical Scetch of Dr. Horatio R. Storer.

The Medals of Benjamin Rush.

The Memorials of Edward Jenner, 1796—1896.

The Medals and tokens of Rhode Island.

Geschenk van den schrijver Dr. HORATIO R. STORER.

Monatsblatt der numismatischen Gesellschaft in Wien N°. 162—178.

Verschillende verkoop-catalogi.

In ruiling met ons Tijdschrift.

Numismatische Zeitschrift, 28ster Band
 Rivista Italiana di Numismatica.
 Revue suisse de numismatique.
 Revue belge de numismatique.
 Annuaire de la Société française.

Aanwinsten van de Numismatische verzameling.

A. Munten.

Holland	1749	1/2 Ned. gulden
"	1751.	" " "
West-Friesland	1678	Scheepjesschelling
Zeeland	1595.	Leycester stooter.
Utrecht	1758	1/4 Ned. gulden.
Koninkrijk der		Nederlanden.
Willem I	1840.	Gulden.
"	1826.	Dubbeltje.
"	1827.	"
" II	1848.	Kwartje
"	1849.	"
Ver. O. I. Comp.		
Holland	1756.	1/2 duit.
West-Friesland	1786.	Gulden
Utrecht	1786	1/2 Gulden
Zeeland	1794.	Duit
W. I. bezit ⁿ	1794.	1/4 Ned. gulden.
Britsch best	1814.	Java duit.

N I Gouvern	1858.	2½ cent.	
	1839	1 cent.	
			Geschenk Mr P. DEKETH.
Holland	1681.	Prov. 3 gulden	
	1681	" "	
	1687.	" 2 "	
	1578.	½ Leeuwendaalder	
West-Friesland	1676	Scheepjesschelling.	B. P.
Utrecht	1226-36.	Obool. Willebrand van	
			Oldenburg.
"	1665.	Stuiver.	
"	1786.	Scheepjesschelling	
Zeeland	1689	Tienschelling.	
"	z. j	Statenoord.	
	z. j.	Duit	
Overijssel	1685.	Prov daalder	
" (sted)	1687	Sted gulden (Zwolle)	
Groningen	1626.	Achtentwintig	
	1605.	Jager.	
Fr. Bewind	1813.	Franc	
	1812.	½ Franc	
			Geschenk van den Heer B J. A. BRUINESTEIJN
			Oortjes en Negenmannekes van Brabant, 12 st.
			Geschenk van den Heer JOH W STEPHANIK.

B. Gedenkpenningen

1840. Inhuldiging Willem II (Z)
Geschenk van Mr P. DEKETH
1778. Aanvang van het jaar (Z.)
- 1857 Exhibition of art treasures Manchester. (T)
1885. Inwijding Rijksmuseum. (B.)
Geschenk van den Heer C. W. BRUINVIS.

1897. Vijftigjarige echtvereeniging van A. F. J. Ingen-Housz en M. A. W. Hollingerus – Pijpers
Geschenk van den Heer INGENHOUSZ
1896. Vijfentwintigjarige echtvereeniging van J. P. M. Menger en J. M. van Haagen.
Geschenk van den Heer J. P. M. MENGER.

C. Legpenningen.

- 1392 - 1786. 420 uitsluitend Ned. legpenningen K. en Z.
Geschenk van den Heer H. G. DU CROCQ
- 1630 ? Penninkje van Adriaan van Cortenbach
(Comp)
Geschenk van den Heer AUG. SASSEN
-

Verslag van de Commissie voor de Redactie van 't Tijdschrift over 1897

In den Jaargang 1897 waren wij in staat een ruime plaats te verleen en aan de afdeeling munten. Wij plaatsten n.l. eene beschrijving met afbeeldingen van de munten der heeren van Bronkhorst—Batenburg (1356—1677), van de Munten te 's-Hertogenbosch geslagen door de aartshertogen (1598—1621) en van belangrijke variëteiten onzer nederlandsche munttypen. Tevens behoort onder deze rubriek een uitvoerig rapport omtrent de muntvondsten in de jaren 1895—96 binnen onze landpalen gedaan.

De afdeeling Gedenkpenningen opende met eene verbeterde opgave der Noordbrabantsche gedenk- en strooipenningen, legpenningen, prijs-, draag- en adrespenningen, ten getale van 640 stuks, hier en daar van verklarende opmerkingen voorzien. Hierbij sloten zich aan arti-

kelen over de Sneeker magistraatspenningen, de Alkmaarsche loterijpenningen (1703) en de gildepenningen van 't bakkerinnen- en van 't scheepstimmerliedengild te Zierikzee.

Verder: Beschouwingen omtrent den beroemden zilverdrijver Paulus van Vianen, allerlei gegevens uit de brabantische muntmeestersrekeningen, voor zoover die op leg- en stroopenningen betrekking hebben en aanvullingen op DIRKS 1813—1863

Ten slotte: historische bijzonderheden omtrent de Zeeuwsche halve manen en omtrent de broodlootjes (geefhuispenningen) en brandspuitpenningen van 's-Hertogenbosch.

Ons Tijdschrift moet een vraagbaak worden voor de latere onderzoekers. Daarom plaatsten wij met ingenomenheid opstellen over de penningen, geslagen bij gelegenheid van de expeditie op Lombok en over die, welke door de Kon. Utrechtsche Fabriek van Zilverwerken, firma C. J. Begeer, in de jaren 1890—97 zijn afgeleverd.

In 't bijzonder wenscht uwe Commissie de aandacht te vestigen op de artistieke zijde onzer gedenkpenningen en op de levens en werken onzer medailleurs. Immers, waar deze in de verhandelingen over nederlandsche kunstenaars, tot dusver nog eene zeer misdeelde plaats innemen, is het onze plicht, door on-

derzoek en aanvulling, hierin verbetering te brengen.

Uwe Commissie hoopt daarom, dat gij haar, door 't inzenden van talrijke artikelen, in staat zult stellen, die gapingen met kwistige hand aan te vullen.

De Commissie:

TH. M. ROEST.

MARIE DE MAN.

JOH. W. STEPHANIK.

LEDENLIJST

EERE-LEDEN

	Dagteekening der benoeming
Vicomte B. DE JONGHE D'ARDOYE, rue du Trône 60, Ixelles.	17 Juni 1894.
TH. M. ROEST, Conservator van het Munt- en Penningkabinet van Teyler's Genootschap te Haarlem, Rapenburg 31, Leiden, Lid-Oprichter.	16 Juni 1896

GEWONE LEDEN

- C. H. F. A. CORBELIJN BATTAEERD, Notenboomstraat 87, Groenlo, Lid-Oprichter.
- ADRIAAN BOM, Keizersgracht 149, Amsterdam, Lid-Oprichter.
- P. J. VAN DIJK VAN MATENESSE, Grootte Markt 10, Schiedam, Lid-Oprichter.
- Jhr. Mr. J. M. H. J. DE GREZ, rue Belliard 18, Bruxelles, Lid-Oprichter.
- Jhr. M. A. SNOECK, Kamerheer in b. d. van H. M. de Koningin, Bestuurder van 't Prov. Genootschap van K. en W. in Noord-Brabant, C. 22. Hintham, Lid-Oprichter.
- JOH. W. STEPHANIK, Conservator van 't Munt- en Penningkabinet van 't Kon. Oudheidk. Genootschap te Amsterdam, Keizersgracht 414, Lid-Oprichter.

Mr. L. W. A. BESIER, Voorzitter van het Muntcollege, Maliesingel 24, Utrecht	12 Juni 1892.
J. GERADTS, Kasteel Aerwinkel, Posterholt (Limburg).	—
O. G. H. HELDRING, Majoor der Infanterie, Lange- straat 30, Amersfoort	—
CHR. J. VAN EEGHEN, Burgemeester, Putten (Veuwe),	—
TH. H. A. J. ABELEVEN, Van Welderenstraat 54, Nijmegen.	—
C. W. BRUINVIS, Oudegracht 184, Alkmaar.	—
J. H. W. UNGER, Gemeente-Archivaris, Schiekade 87, Rotterdam.	—
Mejuffrouw MARIE DE MAN, Conservatrice van 't Munt- en Penningkabinet van 't Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg.	—
Jhr. C. M. C. A. VAN SYPESTEYN, Lange Vooihout 46, 's-Gravenhage	—
Mr. J. A. FEITH, Rijks-Archivaris, Martiniplein 181, Groningen.	18 Juni 1893.
H. J. C. VAN GEMUND, Assistent aan het Koninklijk Munt- en Penningkabinet te 's-Gravenhage, Kleine Houtstraat 48. Haarlem.	17 Juni 1894.
Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ, Directeur van het Koninklijk Munt- en Penningkabinet, Ja- vastraat 76, 's-Gravenhage.	—
Mr. G. N. DE STOPPELAAR, Conservator van de oud- heidkundige verzameling op het raadhuis, Lange- delft 22/23, Middelburg.	—
H. G. DU CROQC, Leidschegracht 11, Amsterdam	—
Jhr. L. C. VAN DEN BRANDELER, Kapitein van den Generalen Staf, Sweelinckstraat 34, 's-Gravenhage.	16 Juni 1895
W. I. FREDZESS, Voorstraat 64, Utrecht.	—
W. K. F. ZWIERZINA, Ontvanger der registratie en domeinen, Alfen (Z.-H.)	—
H. KUIPERS, Wilhelminastraat 46, Haarlem.	16 Juni 1896
Jhr. H. M. Ridder Baronet SPEELMAN, Kenaupark 13. Haarlem.	—
Mr. P. DEKETH, Piet Heinstraat 3, 's-Gravenhage	—
AUG. SASSEN, Archivaris, Steenweg, Helmond	16 Juni 1897.
Jhr. Mr. M. W. SNOECK, C 22, Hintham.	—

BUITENGEWONE LEDEN

Dr. L. P. H. SCHOLS, Breedestraat 23, Maastricht.	12 Juni 1892.
J. A. ORT, Kolonel, Zwolschestraat 13, Deventer.	—
D. C. MEIJER Jr., Vondelstraat 51, Amsterdam.	—
Mr. W. M. VAN LANSCHOT, Weesstraat 134a, 's-Hertogenbosch.	18 Juni 1893.
B. J. A. BRUYNESTEYN, Van Baerlestraat 13, Amsterdam	—
J. E. TER GOUW, Koningsstraat 38, Hilversum.	—
Dr. L. J. A. BRAAKENBURG, Hooglandsche Kerkgracht 23, Leiden.	—
A. C. M. VAN ETTEN, Ingenieur, Willemsparkweg 21, Amsterdam.	—
F. H. BARON VAN VERSCHUER, Willemsplein 2, Arnhem.	—
Jhr. Mr. P. L. VAN MERUWEN, Nieuwstraat 183, 's-Hertogenbosch.	17 Juni 1894.
Jhr. H. E. RAM, Ingenieur, Peperstraat 142, 's-Hertogenbosch.	—
E. PH. ERFMANN, Binnenweg 112, Rotterdam.	—
Mr. F. A. J. VAN LANSCHOT, Peperstraat, 's-Hertogenbosch.	—
Jhr. Mr. W. C. G. VAN EYSINGA, Wirdumerdijk 9, Leeuwarden.	16 Juni 1895
JAN HORDIJK JACzn., Voorstraat 410, Dordrecht.	—
J. PH. M. MENGER, Voorstraat 35, Utrecht.	—
Mr. W. A. BARON VAN VERSCHUER, 's-Gravenhage	—
Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Nassausingel 2, Nijmegen.	16 Juni 1896.
Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Zijlstraat 27, Haarlem.	—
J. D. OORTMAN GERLINGS, Oudegracht 72, Utrecht.	—
Ds. H. A. J. LUTGE, Keizersgracht 717, Amsterdam.	—
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Koninginnegracht 62, 's-Gravenhage.	16 Juni 1897.
ANTH. BEGEER, Oudegracht 17, Utrecht.	—
Mr. M. C. NIJLAND, Kruizebroederstraat 21, Sneek.	—
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, van Tuldenstraat 48, 's-Hertogenbosch.	—
H. VAN RIJCKEVORSEL, Vughterstraat 49, 's-Hertogenbosch.	—

H. D. DE WITT HAMER, Lange Kerkstraat 30, Goes.	16 Juni 1897.
A. J. E. VAN DER CRAB, Bezuidenhout 141, 's-Gravenhage.	16 Juni 1898.
A. HOLLESTELLE, Oudelandsche straat 436, Tholen.	—
Mr. P. S. J. VAN HAL, Havermarkt 4 ⁿ , Breda.	—

BUITENLANDSCHE LEDEN

E. VANDEN BROECK, rue du Commerce 50, Bruxelles.	12 Juni 1892.
ALPH. DE WITTE, Ingénieur, rue du Trône 49, Ixelles.	—
Cav. ERCOLE GNECCHI, via Gesù 8, Milano.	—
Comte TH. DE LIMBURG-STIRUM, rue de la Loi 166, Bruxelles.	—
G. GUMONT, Advocat à la cour d'appel, rue de l'Aqueduc 19, Saint-Gilles-Bruxelles.	—
Baron FÉLIX BETHUNE, Chanoine et prélat de Sa Sainteté, rue d'Argent 40, Bruges.	—
Cav FCO GNECCHI, via Filodrammatici 10, Milano	—
Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Lands-Archivaris, Batavia.	—
CAMILLE PIQUÉ, Conservateur du Cabinet numismatique a la Bibliothèque royale, rue Dupont 70, Schaerbeek.	9 Aug 1892.
V. DE MUNTER, Agent de la Banque nationale, rue Hante 30, Audenarde.	—
AMÉDÉE DE ROISSART, Conseiller de la cour d'appel de Bruxelles, avenue de la Couronne 12, Ixelles.	—
Dr. HANS RIGGAUER, Conservator des k. Münzkabinets, München.	—
ARTHUR ENGEL, rue de la Tour 40, Paris-Passy	—
Baron JEAN BETHUNE, Oost-Roosbeke.	—
CHARLES VAN SCHOOR, Procureur général près la cour d'appel de Bruxelles, avenue Louise 93, Bruxelles.	—
P. I. B. RUIJS DE PEREZ, rue Joseph II 26, Bruxelles.	18 Juni 1893.
Chev. FRED. MAVER VAN DEN BERGH, rue de l'Hôpital 21, Anvers	—
ROGER VALLENTIN DU CHEYLARD, Officier d'Académie, Receveur des Domaines, St. Péray, (Ardèche).	8 Sept. 1893.
MAURICE BARBEY, Manoir de Valleyres, Valleyres.	—

Chev. L. C. M. VAN EERSEL, Major d'Etat-major, Chef d'Etat-major de la 2 ^e me Dn. de Cavalerie, Vieille route 70, Anvers (Berchem)	8 Sept. 1893.
GEORGE C. ADAMS, Broadway 448, Albany N.Y.	—
H. C. DOUWES DEKKER, Controlcur 2 ^e klasse bij het binnenlandsch bestuur, Padang Oelak Tanding.	--
ROBERT A. C. THIRKELL, Collins-street, Tattersall's- Club. Hobart (Tasmania).	24 Sept 1893
P. BORDEAUX, Advocat, Boulevard Maillot 98, Neuilly- sur-Seine	24 Mei 1894.
JOHN EVANS, Nash Mills, Hemel Hempstead, En- geland.	—
W. O. GALOIS, Batavia.	—
PAUL CH. STRÖHLIN, Président de la Société Suisse de numismatique, rue de la Cité 20, Genève.	17 Juni 1894
A. VISART DE ROCARMÉ, rue des Aiguilles 18, Bruges.	5 Juli 1894.
A. DE MEUNYNCK, rue Masséna 23, Lille.	10 Oct. 1895.
Dr. C. BAMPS, rue Vieille 23, Hasselt, (Belgique).	—
Prof. Dr A. DUNING, Quedlinburg.	14 Jan 1897.
JULIUS MEILI, Alpenquai 36 ^{te} , Zürich	14 Nov. 1897.
Dr. HORATIO R. STORER, Washington-Street 58, New- port (R. I.) U. S. A.	—
FRÉD. ALVIN, rue van Volsem 17, Ixelles.	26 Jan. 1898.

INHOUDSOPGAVE.

	Blz.
Onuitgegeven variëteit van een denarius van Pepijn den Korte en het Swastika of haken- kruis, door Mejuffrouw MARIE DE MAN	5
Le jeton dans les comptes des maîtres des Mon- naies du duché de Brabant aux XVII ^e et XVIII ^e siècles par M. A. DE WITTE 21, 78 et 151	151
700-jarig bestaan van 's-Hertogenbosch in 1885 herdacht, door W. S.	35
Aanvulling der Beschrijving van de Penningen nà 's-Konings dood geslagen in de Kon. Fa- briek van Zilverwerken, firma C. J. Begeer, door W. K. F. ZWIERZINA.	41
Nog iets over de 's-Hertogenbossche Brandspuit- penningen, door W. S.	48
In memoriam W. J. Fortuijn Droogleever	55
Inhoudsopgave der Tijdschriften die het Genoot- schap in ruiling ontvangt	56, 137, 239 en 298
Gemengde Berichten:	
Aanvulling DIRKS Ned. Penningen 1813--63. — Muntvondst te 's-Hertogenbosch in 1812 — Muntvondst bij Naarden. — Een onbeschreven stuiver van West-Friesland. — Das Bra- zilianische Geldwesen, von JULIUS MEILL. — Gedenkplaat Amsterdam 1898	58

	Blz.
Essai de restitution d'un tiers de sou merovingien à Nimégue, par M. FRÉD ALVIN	69
Gedenkpenning op de inhuldiging van Petrus Hendrickx, als Burgemeester te Alphen, 26 Januari 1844, door M. A. S.	75
Een gelegenheidspenning van J. M. Lageman, door C. W. BRUINVIS	109
Beschrijving der medailles in 1897 geslagen aan de Kon. Fabriek van Zilverwerken, firma C. J. Begeer te Utrecht, door W. K. F. ZWIERZINA	115
Gedenkpenning vereerd door de gemeente Heeswijk aan den architect Snickers 1887, door M. A. S.	135
Gemengde Berichten :	
De eerste penningen bij gelegenheid van de a. s. Inhuldiging van H. M. de Koningin. — Over het Nederlandsche muntstelsel, den muntslag en het muntessaai. — Het Swastika. — Utrecht, wijkkoopersgild. — Trouvaille de monnaies mérovingiennes à Escharen.	138
Plagerijen der Staten van Holland en West-Friesland in muntzaken, naar aanleiding van den Zeeuwschen vijfschellincxpenninck, door Mejuffrouw MARIE DE MAN	169
Monnaies de 's-Heerenberg et de Stevensweerd. Variétés et pièces inédites, par M. TH. M. ROEST.	198
Handelingen van de jaarlijksche vergadering gehouden op 16 juni 1898 te Haarlem	236
Gemengde Berichten :	
Boekaankondiging	242
Un tiers de sou inédit de Maestricht, par M. le V ^{te} B. DE JONGHE.	249

	329
	Blz.
Beschrijving der penningen sedert 23 November 1890 door 's-Rijks Stempelsnijders vervaardigd, door W. K. F. ZWIERZINA . . .	253
Strooi penning geslagen te Leeuwarden 12 Mei 1874, door M. A. S.	270
Het rekenen met leg- of rekenpenningen, door JOH. W. STEPHANIK	273
Gedenkenpenningen 1897, door ZWIERZINA	280
In memoriam TH. M. ROEST.	296
Gemengde berichten:	
Duitsche wisselkoersen op Holland in 1829.	300
Vergaderingen van 't Genootschap (Notulen)	304
Jaarverslag over 1897 van den Secretaris	305
Jaarverslag van den Penningmeester	310
Jaarverslag van den Conservator.	311
Jaarverslag van de Commissie voor Redactie van 't Tijdschrift	319
Ledenlijst	322
Inhoudsopgave	327
Verwijzing der Platen en Errata	330

VERWIJZING DER PLATEN.

Plaat I.			Plaat II.			Plaat III.		
No	1 . . .	zie blz. 72	No	10	zie blz. 202	No	10	zie blz. 218
	" 2 . . .	" " 75		" 11	" " —		" 11	" " 226
	" 3 . . .	" " 135		" 12	" " 203		" 12	" " 230
				" 13	" " 204		" 13	" " 231
				" 14	" " 205		" 14	" " 234

ERRATA.

Jaargang V (1897), blz 283 2e regel v. b. staat: 100 m.M.
 bij 150 m.M., lees: 100 m.M. bij 75 m.M.

Jaargang VI (1898) blz. 28 14e r. v. b. staat: gewonen,
 lees: gewogen.

blz. 115 4e r. v. o. lees: Ingen Housz.
 " 116 8e " " b. " INGEN HOUSZ.
 " 150 13e " " " staat: Cologne, lees: Nimègue.
 " 244 10e " " " " de 1579, " 1579 de
